

☒	Pro gradu -tutkielma
☐	Lisensiaatintutkielma
☐	Väitöskirja

Aine	Kansantaloustiede	Päivämäärä	10.6.2003
Tekijä	Atte Ailio	Matrikkelinumero	
		Sivumäärä	113
Otsikko	Pankkien tehokkuus keskittyneillä markkinoilla		
Ohjaaja(t)	VTT Mika Widgren		

Tiivistelmä

Pankkisektori on sääntelyn purkautumisen ja nopean teknologisen kehityksen seurauksesta joutunut uudenlaiseen kilpailutilanteeseen, jossa toiminnan tehokkuuden merkitys on korostunut. Suomalaiset ja muut pohjoismaiset pankit ovat vastanneet tiukentuneeseen kilpailuun fuusioilla ja toimintojensa keskittämällä. Tässä yhteydessä ne ovat viimeisen kymmenen vuoden kuluessa muutoinkin rationalisoineet toimintaansa mm. konttoriverkostoaan voimakkaasti karsimalla.

Johdatuksena tehokkuustutkimukseen toimii pankkien toiminnan ja kilpailullisen ympäristön tarkastelu. Pankkien tuotannosta vallitsevista näkemyksistä käydään läpi kaikki keskeiset pääsuunnat sekä valitaan niistä kehitetyistä variaatioista peruslähestymistapa tutkimuksen empiiristä osaa varten. Pankkitoiminnan ja sen tehokkuuden arvioimisen perustana olevia toisistaan poikkeavia näkemyksiä pankkien tuotannosta ei ole tieteellisessä kirjallisuudessa kyetty sovittamaan yhteen, joten eri lähestymistapoja kuljetetaan mukana työn myöhemmissä vaiheissa. Tehokkuuden käsitettä lähestytään tarkastelemalla tehokkuuteen liittyviä määritelmiä ja tehokkuuden eri osatekijöitä. Tehokkuuden mittaamista selvitetään puolestaan suhteellisen tehokkuusrintaman muodostamisen ja sen ominaisuuksien tarkastelemisen avulla. Mittaamisen käsittely tiivistyy empiirisen osan tehokkuusanalyysissä sovelletun lineaariseen ohjelmointiin perustuvan Data Envelopment Analysis –menetelmän (DEA) esittelemiseen. Tutkimuksen empiirisessä osassa aineistona käytetään 242 alueellisen osuuspankin tilinpäätöstietoja vuosilta 1999-2000.

Toimintojen keskittäminen ja pankkikoon kasvu näyttävät parantavan pankin tehokkuutta ainakin tiettyyn kokoluokkaan asti. Riittävän suurilla yksiköillä ei toiminnan volyyymiin liittyviä mittakaavaetuja voida enää lisätä vaan ne toimivat vähenevien skaalatuottojen alueella. Pankkien kokoon liittyvien tehokkuusvaikutusten merkitys jää tutkimuksen tulosten perusteella pankkien omasta toiminnasta johtuvia tehokkuusvaikutuksia pienemmäksi.

Asiasanat	Tehokkuus, DEA-menetelmä, pankkikilpailu
Muita tietoja	